

Аграрен университет – Пловдив, Научни трудове, т. LXIV, кн. 2, 2022 г.
Национална кръгла маса
„Устойчив винен туризъм в контекста на зелената сделка“
Agricultural University – Plovdiv, Scientific Works, vol. LXIV, book 2, 2022
National Round Table
„Sustainable Wine Tourism in the Context of the Green Deal“

[DOI: 10.22620/sciworks.2022.02.016](https://doi.org/10.22620/sciworks.2022.02.016)

**ПЕРСПЕКТИВИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ЗИМНИЯ ТУРИЗЪМ В БЪЛГАРИЯ
PERSPECTIVE FOR DEVELOPMENT OF WINTER TOURISM IN BULGARIA
Проект № 10-22 „Студентско научно творчество“**

**Жулиета Димитрова
Julieta Dimitrova**

Аграрен университет – Пловдив
Agricultural University – Plovdiv

juzefina23@gmail.com

Abstract

The purpose of the report is to present prospects for the development of winter tourism in combination with other types of tourism for the sustainable development of the state's economy. Bulgarian winter resorts are gaining international popularity with their favorable conditions for sports, the modern facilities with which the resorts are equipped and the mountainous nature that creates conditions for holding competitions on the tracks. Bulgaria has numerous mineral springs and is a popular spa and wellness destination. In almost all winter resorts there are spa centers that offer a variety of procedures, and in combination with the rich cultural heritage, conditions are created for the development of several types of tourism. The state's sports centers are located near various cultural and natural attractions, which provide opportunities for a variety of activities for visitors.

Key words: winter tourism, opportunities, development, sustainability

ВЪВЕДЕНИЕ

България е страна, богата на красиви и величествени планини, които покриват голяма част от нейната територия. Високите хребети и благоприятният климат, повлиян от Средиземноморието и от северните руски степи, са причина в България да пада голямо количество сняг, което се задържа в планините с месеци. В тази връзка, страната ни притежава четири зимни курорта със статут на международни, както и няколко бързо развиващи се ски зони, които също представляват интерес за туристите.

Общата дължина на българските ски писти е над 210 км., като най-високите започват от 2600 м н.в. Максималната денивелация достига до 1630 м. Пистите се обслужват от съвременни седалкови и кабинкови лифтове, както и от други съоръжения (вкл. и машини за сняг), позволяващи пълноценното им

използване. Всичко това дава основание за развитие на зимните ски спортове и туризма през целия активен зимен сезон, продължаващ обикновено от началото на декември до април.

В основните ски зони на страната има локализирани и ски училища с традиции и опит в обучението както на начинаещи, така и на професионални спортисти. Специално внимание се обръща и на децата. С популяризирането на ски спортовете, зимните курорти у нас поетапно започнаха да предлагат и различни туристически пакети, включващи освен основните туристически услуги, редица специализирани допълнителни услуги, създаващи възможности за достъпна и разнообразна почивка в България.

Наличните природни и антропогенни туристически ресурси в близост до утвърдените зимни курорти на България създават възможности е за развитието на устойчиви форми на туризма, което дава възможности за изграждането на различни комбинации от туристически услуги на различните видове специализиран туризъм, така че да бъдат обхванати желанията на посетителите. За целта е необходимо и изграждането на съответните организации за устойчиво управление на дестинациите (Aleksandrov, Kilimperov, 2018).

МАТЕРИАЛИ И МЕТОДИ

Статията е базирана на информация от различни литературни и интернет източници. За конструирането на статията са използвани методите на анализ, синтез, дедукция и други.

РЕЗУЛТАТИ И ДИСКУСИЯ

Развитие спрямо местонахождението – курортите на България,

1. Пирин

На територията на Пирин планина се намират национален парк „Пирин“, както и редица курорти и културни и природни забележителности. Резерватите, разположени на територията му са биосферен резерват „Баюви дупки“ – Джинджирица и резерватите Юлен, Ореляк и Тисата.

От гледна точка на зимния туризъм, интерес представляват предимно биосферният резерват „Баюви дупки“ и резерватът „Юлен“. Първият е създаден през 1934 г. и е включен в листата на биосферните резервати към програмата на ЮНЕСКО: „Човек и биосфера“. Това е най-старият резерват в Пирин и един от най-старите в страната ни.

Резерватът Юлен опазва находища от редки, застрашени и ендемични животински и растителни видове. На територията му се намират редица туристически маршрути, позволяващи опознаването на забележителностите на парка. На лице са и много възможности за пренощуване в хижите, намиращи се на територията на парка. С оглед на осигуряването на безопасността на туристите (особено през зимния сезон), са осигурени необходимото висококачествено оборудване и професионално обучен обслужващ персонал.

На територията на Пирин се намира и един от най-популярните ски курорти на страната – Банско. Градът се намира в Югозападна България, на

около 150-160 от столицата, с надморска височина на пистите от 990 до 2660 м. Предлага съвременни условия за практикуване на ски спортове и различни специализирани видове туризъм, като спа туризъм, планински туризъм, кулинаруен туризъм, културно-исторически туризъм и други.

Най-дългата писта е с дължина от 16 км и денивелация до 1570 м. Снежната покривка се задържа от края на декември до средата на април, което прави курорта един от водещите в България. Като най-атрактивна и трудна, се определя пистата „Томба“ (кръстена на световно известния скиор Алберто Томба). Пистата стига до самия град, а голяма част от нея е пригодена и за осъществяване на нощни спускания. Курортът предлага условия и за практикуването на сноуборд.

2. Рила

Национален парк Рила е най-големият национален парк в България, намиращ се на около 100 км южно от София. На територията на парка се намират резерватите Парангалица, Централен Рилски резерват, Ибър и Скавица. Паркът предлага условия за туризъм както през зимния, така и през летния сезон. Сред най-популярните дестинации в Рила е връх Мусала, който е и най-високият на Балканския полуостров (2925 м).

На територията на национален парк Рила е разположен курортът Боровец, предлагащ условия както зимен, така и за летен планински туризъм. Продължителността на ски сезона в Боровец е идентична с тази на Банско – от декември до април. Трите свързани ски зони – Ситняково, Ястребец и Маркуджик, разполагат общо с 24 писти (8 от които – осветени) с различна степен на трудност.

Повечето от заведенията за пребиваване на територията на Боровец са в алпийски стил, със съвременни спортни и спа центрове. Заведенията за хранене и развлечения на територията на курорта също са добре развити, като освен ястия от световната кухня, предлагат възможности за опознаване на особеностите и на местната.

Регионът около курорта е с добри възможности за развитие на селски, екологичен, културно-исторически и други специализирани видове туризъм. В близост до Боровец са Белчинските минерални бани, Цари Мали Град (духовен център по времето на Траките и реставрирана антична Римска крепост), планинските села Бели Искър и Говедарци.

3. Родопи

Родопите често са описвани като са една от най-живописните планини в България. Планината е богата на природни, културни и исторически забележителности, което я прави привлекателна за развитие както на летния, така и на зимния планински туризъм. Като доказателство за това са природните забележителности с международно значение като природния феномен Чудните мостове, Ягодинска пещера, пещера Дяволското гърло, пещера Ухловица, Момчилова крепост и други. Типичните родопски села с традиционна архитектура предлагат на туристите възможности за опознаване на родопската кухня и бит, фолклора и природата (Широка лъка, Момчиловци,

Смилян и др.). от икономическа гледна точка, с най-голямо значение за региона са курортите Пампорово и Чепеларе.

Най-големият ски курорт в Родопите е Пампорово. Наличните ски писти са с различна степен на трудност и са подходящи за всички възрасти и възможности. В курорта функционират над 15 ски училища, разполагащи с висококвалифицирани инструктори, предлагащи професионално обучение в различни форми, и в зависимост от индивидуалните възможности и предпочитания. В ски център „Малина“ има и специално обособена зона за деца от 4 до 12 години.

Заведенията за пребиваване на територията и близост до курортен комплекс Пампорово наброяват над 40, като включват различни по вид и категоризация обекти – къщи за гости, семейни хотели, бутикови хотели, високотегорийни хотели. В курорта и в непосредствена близост до него функционират и най-разнообразни заведения за хранене и развлечения. През последните няколко години популярност придобива и ски център „Студенец“, където се провеждат емблематичните за Пампорово състезания с шейна с кучешки впряг (от породата хъски).

4. Стара Планина

Стара планина е най-голямата планинска верига в България. На нейната територия е поместен и най-големият национален парк в България Централен Балкан. На територията на парка се намират няколко резервата, като най-популярни са Боатин, Царичина, Стенето, Джендема, Козя стена, Северен Джендем, Стара река, Пеещи скали и Соколна. По отношение на настаняването, на територията на парка са налични над 25 хижи и заслони. Със своите разнообразни туристически преходи, Стара планина разкрива възможности за едnodневни екскурзии или кратка почивка.

По отношение на зимния туризъм, в подножието на връх Ком (2016 м) се намира ски център Ком-Берковица. Центърът разполага с алпийска писта с дължина от около 1,5 км, обслужвана от ски влек тип „котва“ и детски влек, и с възможности за практикуване на ски, сноуборд и други зимни спортове. Районът е подходящ за развитието и на летния планински туризъм, като освен пешеходни преходи се предлагат и някои екстремни спортове, като водещ сред тях е параланеризмът.

В географския център на България е поместен и курортът Узана, предлагащ много добри условия за практикуването на зимните ски спортове. Предимство на курорта е, голяма част от пистите са пригодени за използване и от начинаещи скиори и деца.

5. Витоша

Поради непосредствената си близост до столицата, планината Витоша може да се дефинира като естествена крайградска зона на София. Основните ски зони на територията на планината са ски центровете „Алеко“ и „Ветровала“. Въпреки голямото разнообразие на ски писти, повечето от тях са предназначени за средно напреднали и напреднали скиори и сноубордисти.

Най-старият ски център в България „Алеко“ е с надморска височина от 1800 м., като ски пистите са разположени на северния склон на планината.

Освен за алпийските дисциплини, ски пистите на „Алеко“ са подходящи за сноуборд, ски бягане и freestyle спускания. Една от пистите на центъра – „Витошко лале 1“, е осветена и предлага възможности за нощно спускане.

Освен развитието на зимните ски спортове, на територията на Витоша има възможности и за развитието на други форми на зимния планински туризъм – зимните преходи. Един от най-популярните маршрути в тази насока е Черни връх (2290 м). Преходът е с продължителност от един ден, сравнително лесен е, и не изисква наличието на специална подготовка.

Непосредствената близост на Витоша до столицата, прави планината привлекателна и от гледна точка на възможностите за формирането на интегрирана туристическа услуга. Освен зимните спортове, има възможност за развитието на културно-познавателен туризъм, развлекателен туризъм, шопинг туризъм, религиозен туризъм.

В границите на планината се намира и най-старият природен парк в страната – природен парк Витоша. Паркът е разполага с голямо разнообразие от растителни и животински видове и съобщества, някои от които са ендемични за района. На територията на парка има и множество редки и застрашени видове. Изводът, който може да се направи е, че Витоша е подходяща дестинация за развитие и на летния планински туризъм във формите: екологичен, селски, кулинарен, културен, развлекателен и други.

ИЗВОДИ

В България притежава необходимите условия, създаващи добри перспективи за развитието на зимен туризъм. Благоприятните условия, произхождащи от климата и местоположението на курортите ни, в съчетание с природните и антропогенни туристически ресурси на страната, създават възможност за развитието на устойчива кръгова икономика, в частност устойчиви форми на туризъм.

Съчетанието между зимния туризъм с елементи от продуктите на други специализирани видове туризъм (като СПА туризъм, спортен туризъм, балнеолечебен туризъм, климатолечебен туризъм, селски и аграрен туризъм, кулинарен и винен туризъм), създава възможности за развитието на висококачествени и атрактивни туристически услуги, както и към поетапното преминаване към развитието на регенеративен туризъм. Всичко това, в съчетание със стратегическото разположение на курортите, ни дава основание да твърдим, че възможностите за разширяване на продуктовото портфолио, чрез предлагането на разнообразни, атрактивни и различни от ежедневието дейности на посетителите туристи, на практика са неограничени.

REFERENCES

- Aleksandrov, Krasimir, and Ivan Kilimperov. „The role of destination management organizations (DMOS) for sustainable rural tourism in Bulgaria.“ Scientific Papers Series Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development 18.2 (2018): 11-160.
<https://pirinadventure.bg/pirin-mountain/reserves/> (Accessed 09.05.2022)

<https://luckybansko.bg/rezervati-v-natsionalen-park-pirin/> (Accessed 09.05.2022)
<https://rilanationalpark.bg/> (Accessed 09.05.2022)
<https://pamporovo.me/> (Accessed 09.05.2022)
<https://www.centralbalkan.bg/> (Accessed 09.05.2022)
<https://park-vitosha.org/> (Accessed 09.05.2022)